

6. టిప్సీద్ సిద్ధాంతము

IPE : 1VSAQ & 2 LAQ = 2 + 7+ 7= 16 Marks

ముఖ్యమైన సూత్రాలు, నిర్వచనాలు

- 1.1) ద్వీపద సిద్ధాంతము: $(x+y)^n = {}^nC_0 x^n + {}^nC_1 x^{n-1}y + {}^nC_2 x^{n-2}y^2 + \dots + {}^nC_r x^{n-r}y^r + \dots + {}^nC_n y^n$, $n \in \mathbb{N}$
- 1.2) ద్వీపద విస్తరణలోని సాధారణ పదము $T_{r+1} = {}^nC_r x^{n-r}y^r$.
- 2) ప్రామాణిక ద్వీపద విస్తరణ: $(1+x)^n = 1 + nx + {}^nC_2 x^2 + \dots + {}^nC_r x^r + \dots + x^n = C_0 + C_1 x + C_2 x^2 + \dots + C_r x^r + \dots + C_n x^n$
- 3) $(1+x)^n$ యొక్క ద్వీపద విస్తరణలో (i) x^r యొక్క గుణకము ${}^nC_r = (r+1)$ పదము యొక్క గుణకము
(ii) r వ పదము యొక్క గుణకము ${}^nC_{r-1}$
- 4) మధ్యపదము మరియు గరిష్ఠ గుణకము: (i) n సరిసంఖ్య అయినపుడు $(1+x)^n$ విస్తరణలోని మధ్యపదము $\frac{T_{\frac{n}{2}+1}$ మరియు దాని గుణకము ${}^nC_{\frac{n}{2}}$ అనునది ఆ ద్వీపద విస్తరణలో గరిష్ఠ ద్వీపది గుణకమగును.
(ii) n జేసిసంఖ్య అయిన మధ్యపదములు $\frac{T_{\frac{n}{2}+1}, T_{\frac{n}{2}+3}$ మరియు గరిష్ఠ గుణకాలు ${}^nC_{\frac{n-1}{2}}, {}^nC_{\frac{n+1}{2}}$
- 5) $(1+\alpha)^n$ విస్తరణలో సంఖ్యాత్మకంగా గరిష్ఠ పదము(లు): మొదటగా $\frac{(n+1)|\alpha|}{|\alpha|+1}$ యొక్క విలువను కనుగొనవలెను.
ఈ విలువ ఒక మిశ్రమ భిన్నము అయ్యి దాని యొక్క పూర్ణ భాగము 'r' అయిన సంఖ్యాత్మకంగా గరిష్ఠ పదము T_{r+1} అగును. ఆ విలువ r అనే పూర్ణ సంఖ్య అయిన T_r & T_{r+1} లు రెండు సంఖ్యాత్మకంగా గరిష్ఠ పదాలు అగును.
- 6) అకరణీయ సూచికలకు ద్వీపదసిద్ధాంతం:
- 6.1) $(1+X)^{-n} = 1 - \frac{n}{1!}X + \frac{n(n+1)}{2!}X^2 - \dots + (-1)^r \frac{n(n+1)\dots(n+r-1)}{r!}X^r + \dots$
- 6.2) $(1-X)^{-n} = 1 + \frac{n}{1!}X + \frac{n(n+1)}{2!}X^2 + \dots + \frac{n(n+1)\dots(n+r-1)}{r!}X^r + \dots$
- 6.3) $(1-x)^{-p} = 1 + \frac{p}{1}\left(\frac{x}{q}\right) + \frac{p(p+q)}{1.2}\left(\frac{x}{q}\right)^2 + \dots + \frac{p(p+q)\dots(p+(r-1)q)}{r!}\left(\frac{x}{q}\right)^r + \dots$
- 6.4) $(1+x)^{-p} = 1 - \frac{p}{1}\left(\frac{x}{q}\right) + \frac{p(p+q)}{1.2}\left(\frac{x}{q}\right)^2 - \dots + (-1)^r \frac{p(p+q)\dots(p+(r-1)q)}{r!}\left(\frac{x}{q}\right)^r + \dots$
- 7) x అనునది ఒక వాస్తవ సంఖ్య మరియు $|x| < 1$ అయిన
(i) $(1+x)^{-1} = 1 - x + x^2 - x^3 + \dots + (-1)^r x^r + \dots$
(ii) $(1+x)^{-2} = 1 - 2x + 3x^2 - 4x^3 + \dots + (-1)^r (r+1)x^r + \dots$
- 8) ఉపయోగపడే సూత్రాలు: (i) ${}^nC_r + {}^nC_{r-1} = (n+1)C_r$; ${}^nC_r + {}^nC_{r+1} = (n+1)C_{r+1}$
(ii) $\frac{{}^nC_r}{{}^nC_{r-1}} = \frac{n-r+1}{r}$; $\frac{{}^nC_{r+1}}{{}^nC_r} = \frac{n-r}{r+1}$
(iii) $(a+b+c)^n$ విస్తరణలోని పదాల సంఖ్య = $\frac{(n+1)(n+2)}{2}$